

غدیر؛ عاملی برای تقریب مذاهب

غدیر؛ عاملی برای تقریب مذاهب

حجت الاسلام والمسلمین فرمانیان از اساتید حوزه و دانشگاه در گفت و گویی به بررسی بعد تقریبی -حادثه غدیر پرداخته است که به شرح زیر است:

بله، اما مسئله ای وجود دارد. ما از حدیث غدیر برای اثبات امامت و ولایت حضرت امیر(ع) و نفی خلافت خلفا استفاده می کنیم. این حرکت باعث شده تا سلفی ها در عین این که این حدیث را انکار نمی کنند، به صورت جدی اهتمام دارند تا حدیث ذکر نشود. تفاوت میان الازهر و دانشگاه مدینه این است که استاد دانشگاه مدینه اهتمام دارد، حدیث غدیر حتی به گوش شاگردان نخورد، چراکه شیعه می تواند از این حدیث برای اثبات امامت و ولایت حضرت امیر(ع) استفاده کند. آن ها به شدت تحت تأثیر فضای سه قرن ابتدایی اسلام هستند. این فضا در سه قرن اول نه تنها شامل سکوت؛ بلکه بی توجهی و ننوشتن و حتی انکار حدیث غدیر بوده است. این فضا در تمام دانشگاه های عربستان شامل دانشگاه های مدینه، أم القری و ... وجود دارد. در دانشگاه الازهر کسی به دنبال عدم بیان حدیث غدیر نیست؛ اما بیان این

حدیث نیز در اهتمام آن‌ها وجود ندارد. چرا که روند هزار ساله آن‌ها به این صورت بوده است.

*از چه جوهی می‌توانیم در خصوص تقریب، از حدیث غدیر استفاده کنیم؟

اولین بحث این است که این حدیث یکی از احادیث مورد قبول تقریباً تمام مسلمانان است و به‌عنوان یکی از احادیث متواتری که از پیامبر اکرم(ص) به ما رسیده است، می‌توانیم بحث غدیر را مطرح کنیم. بحث دوم این است که در حدیث غدیر همه مسلمانان عبارت «من کنت مولا، فهذا علی مولا» را قبول دارند. در این باب که حضرت علی ع دارای جایگاه ویژه‌ای است، مورد قبول تمام مسلمانان و حتی سلفیون است؛ حتی ابن‌تیمیه و سلفی‌ها هم «من کنت مولا فهذا علی مولا» را منکر نیستند و این مسئله وجه اشتراک حتی میان ما و سلفیان است. مسئله دیگر اذکرکم ا فی اهل بیت(ع) است. این حدیث نیز از احادیث مورد اهتمام حتی سلفیون است. اهتمام و محبت نسبت به اهل بیت(ع) نیز می‌تواند از موارد تقریب باشد. از این بالاتر این‌که این مسئله جایگاه ویژه‌ای برای حضرت امیر(ع) ایجاد می‌کند که می‌تواند از موارد وحدت و تقریب بین جهان اسلام قرار بگیرد.

مسئله بعدی نیز معنای مولا است. این‌جا دیگر تقریبی وجود ندارد و اختلاف وجود دارد. ما مولا را به معنای جانشینی می‌گیریم، اما آن‌ها مولا را به معنای محبت می‌گیرند و می‌گویند: پیامبر(ص) به ما فرمود: به علی(ع) محبت داشته باشید که ما این محبت را داریم و ناصبی‌ها را طرد می‌کنیم. به اعتقاد بنده می‌توانیم روی این مسئله هم فضای تقریبی ایجاد کنیم؛ حتی اگر آن‌ها معنای محبت را از مولا بگیرند، می‌توانیم به آن‌ها بگوییم کسانی را که نسبت به امیرالمؤمنین(ع) دارای بغض هستند، از خود دور کنید؛ اما مسئله این جاست که همان‌طور که شیعه نسبت به غالیان به نوعی مسامحه می‌کند متأسفانه در اهل سنت نیز با ناصبیون و به خصوص با سلفیون این‌طور برخورد می‌کنند؛ اما می‌توانیم در باب حدیث غدیر بگوییم، این حدیث صراحتاً ناصبیون را رد می‌کند و شما باید رسماً آن‌ها را طرد کرده و در این زمینه فعالیت کنید. این‌ها اموری است که در بحث غدیر می‌تواند ایجاد تقریب کند که شامل رد نواصب، محبت اهل بیت(ع)، جایگاه ویژه برای اهل بیت(ع) و حضرت امیر(ع) می‌شود.

*جایگاه حدیث غدیر در میان روشنفکران جهان اسلام چگونه است؟

می‌توانیم بگوییم تمام روشنفکران جهان اسلام حدیث غدیر را با همان معنای اهل سنت قبول دارند؛ چرا که تعارضی با اصول مدرنیته امروز ندارد. حدیث غدیر می‌گوید علی(ع) را دوست داشته باشید. امام علی(ع) هم جامعه از اخلاقیات است. بنابراین حدیث غدیر می‌تواند منبع خوبی برای تقریب بین ما و روشنفکران جهان اسلام در باب جایگاه اخلاقی حضرت امیر(ع) باشد. اتفاقاً گاهی در صحبت درباره حضرت امیر(ع) به این حدیث اشاره داشته‌اند. با توجه به فضای کلی که از اهل سنت عرض کردیم، شاید از میان هزاران کتاب روشنفکران اهل سنت، تنها چند کتاب به این روایت استناد کرده باشند؛ چراکه علمی‌رغم عدم مشکل با این روایت، اهمیتی به این روایت نداشته‌اند، چرا که اهمیتی برای فضای روشنفکری آن‌ها ندارد. اگر از باب این‌که علی(ع) فردی اخلاقی است، دموکراسی را رعایت کرده، با خوارج و کسانی که در جمل یا صفین بوده‌اند و دشمنان او بوده‌اند، رفتار خوبی داشته است را در نظر بگیریم، به سراغ حضرت امیر(ع) رفته‌اند؛ اما در باب استناد به حضرت امیر(ع) موردی از استناد روشنفکران جهان اسلام به این حدیث در خاطر ندارم؛ در حالی‌که به رفتارهای حضرت امیر(ع) خیلی استناد می‌کنند و فضای رفتارهای حکومتی حضرت امیر(ع) شامل نامه ایشان به مالک اشتر و ... را خیلی دوست دارند.

امروز روشنفکران جهان اسلام امام علی(ع) را یک مدل بسیار زیبای دموکراسی برای جهان امروزی می‌دانند. شیوه ایشان در انتخاب و نوع بیانش نسبت به حکومت، عدالت‌ورزی و برخورد با مخالفان برای آن‌ها جذاب است؛ اما این‌ها ارتباطی با واقعه غدیر ندارد. روشنفکران جهان اسلام معتقدند، شیوه حکومتی حضرت امیر(ع) به مراتب بهتر از سایر خلفا بوده است. معتقدند در بحث زهد هر دو دارای زهد بوده‌اند، اما برخوردهای خشن با جامعه یا مخالفین و برخوردهای نژادپرستانه که در خلفا وجود داشته، در امیرالمؤمنین(ع) وجود نداشته است. هم‌چنین برخورد حضرت با دشمنان نیز مورد توجه آن‌هاست. هم‌چنین انتصابات ایشان را بر اساس فضای دموکراسی می‌دانند. نامه ایشان به جناب مالک اشتر نیز از موارد جذاب برای آن‌هاست که احساس می‌کنند؛ امیرالمؤمنین(ع) می‌تواند به‌عنوان نمونه‌ای دموکراسی برای جهان امروز باشد.

منبع: شفقنا

<https://fa.shafaqna.com/?p=987637>